

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3098/2021
01.06.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић, Иване Рађеновић, Татјане Матковић Стефановић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Мирјана Ћирковић Милић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство унутрашњих послова Београд, коју заступа Државно правобранилаштво Београд, ради исплате, одлучујући о ревизијама тужиоца и тужене, изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2406/21 од 18.06.2021. године, у седници већа одржаној дана 01.06.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2406/21 од 18.06.2021. године у ставу другом изреке, тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П1 683/21 од 15.03.2021. године у ставу другом изреке, као и у делу одлуке о трошковима поступка тако што се **ОДБИЈА** захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 101.382,88 динара, у року од 15 дана од дана пријема отправка пресуде.

НЕ ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2406/21 од 18.06.2021. године, као изузетно дозвољеној.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2406/21 од 18.06.2021. године у ставу првом и трећем изреке.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 683/21 од 15.03.2021. године, ставом првим и другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да му за период од 10.11.2014. године до 10.11.2017. године исплати накнаду по основу приправности и накнаду по основу теренског додатка у појединачним месечним износима са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, ближе означеним тим ставовима изреке. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да

тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 165.636,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2406/21 од 18.06.2021. године ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 683/21 од 15.03.2021. године, у ставу првом изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу другом изреке и одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име неисплаћених накнада по основу теренског додатка за период од 10.11.2014. године до 10.11.2017. године исплати појединачне месечне износе са каматом од доспелости до исплате. Ставом трећим изреке, потврђено је решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке првостепене пресуде и жалба тужене у том делу одбијена као неоснована. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име трошкова другостепеног поступка накнади износ од 18.000,00 динара, док је захтев тужене за накнаду трошкова поступка преко досуђеног износа, одбијен као неоснован.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, благовремено су изјавили ревизије и то тужилац против одлуке у преиначујућем делу и одлуке о трошковима другостепеног поступка, а тужена против одлуке у делу којим је потврђена првостепена пресуда, због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизијама одлучи као о изузетно дозвољеним, применом члана 404. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног касационог суда ревизија тужиоца је дозвољена на основу члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" 72/11... 18/20), због чега није било места оцени изузетне дозвољености ревизије тужиоца у смислу члана 404. ЗПП.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу код тужене у Министарству унутрашњих послова – Одред жандармерије ... У периоду од 10.11.2014. године до 10.11.2017. године радио је и боравио на терену, на пословима и радним задацима на подручју Копнене зоне безбедности на пограничним подручјима Бугарске, Шида, Зајечара и Копнене зоне безбедности према Косову и Метохији, по налогу овлашћеног лица. На основу Дневних распореда рада – Образаца број ЕЖ 01 и Прегледа дневних налога, који су потписани од стране руководиоца, утврђено је да је тужилац на терену провео укупно 140 дана и да је био у приправности 2.240,00 часова. На основу налаза и мишљења вештака за економско-финансијску област утврђена је висина неисплаћене увећане плате по основу дежурства ван радног времена (приправност) и накнада трошкова рада и боравка на терену (теренски додаток) применом одредаба Закона о полицији, Уредбе о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника и Посебног колективног уговора за државне

органа, који су били у примени у спорном периоду. У складу са налазом и мишљењем вештака, тужилац је определио коначно постављен тужбени захтев.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредаба Закона о полицији и Посебног колективног уговора за полицијске службеника, које су биле у примени у спорном периоду, члана 43. став 1. Уредбе о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника („Службени гласник РС“, бр. 98/07... 84/15) и Посебног колективног уговора за државне органе („Службени гласник РС“, бр. 25/2015), оценио да тужилац основано потражује исплату увећане плате по основу дежурства ван радног времена (приравност) и по основу накнаде трошкова рада и боравка на терену, чија је висина утврђена на основу налаза и мишљења вештака, обзиром да је рад извршен изван службених просторија, односно на терену, а по налогу овлашћеног лица, према дневном распореду рада.

Другостепени суд је делимично преиначио првостепену пресуду, тако што је одбио део тужбеног захтева тужиоца у погледу накнаде трошкова рада и боравка на терену, налазећи да о накнади трошкова рада и боравка на терену не одлучује суд, већ руководилац државног органа у управном поступку, а како се тужилац писаним путем није обратио старешини органа ради остваривања тог права, закључује да не може са успехом остварити право на исплату назначених трошкова у судском поступку. У преосталом делу је потврдио првостепену пресуду у делу којом је одлучено о исплати увећане плате по основу дежурства ван радног времена (приравност).

Врховни касациони суд је нашао да се основано ревизијом тужиоца указује да је другостепена пресуда у побијаном преиначујућем делу, донета уз погрешну примену материјалног права.

Према одредбама чланова 43. став 1. и 44. став 1. Уредбе о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника („Службени гласник РС“, бр.86/2007, 93/2007, 98/2007, 84/2014 и 84/15), рад на терену јесте рад који се по природи посла врши изван службених просторија, а на који се државни службеник или намештеник, по налогу овлашћеног лица, упућује да изврши службени посао и исплаћује се накнада трошкова рада и боравка на терену (теренски додатак) у висини од 3% просечне зараде запосленог у Републици Србији, према последњем објављеном податку Републичког органа надлежног за статистику.

Посебним колективним уговором за полицијске службенике („Службени гласник РС“ бр.18/2011 и 46/2014) уговорено је право запосленог на накнаду трошкова рада и боравка на терену (члан 33.), а одредбом члана 47. Посебног колективног уговора за полицијске службенике („Службени гласник РС“, бр. 70/2015) предвиђено је да се на права и обавезе полицијских службеника када је то за њих повољније примењују одредбе Посебног колективног уговора за државне органе.

Према одредби члана 39. Посебног колективног уговора за државне органе („Службени гласник РС“, бр. 25/2015) запослени има право на накнаду трошкова рада и боравка на терену (теренски додатак) који износи 3% просечне месечне зараде запосленог у привреди Републике Србије према последњем коначном објављеном податку Републичког органа надлежног за послове статистике на дан исплате, а све у вези члана 17. Закона о државним службеницима („Службени гласник РС“

бр.79/2005...157/2020). У складу са одредбом члана 256. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05), општи, посебни колективни уговори и колективни уговори код послодавца примењују се непосредно и обавезују све послодавце који су у време закључења колективног уговора били учесници колективног преговарања.

Како је предмет парнице имовинскоправни захтев ради накнаде штете на име неисплаћеног теренског додатка, реализованог фактичким радом изван службених просторија и боравком на терену, по налогу овлашћеног лица и према дневном распореду рада, то су се стекли услови за исплату накнаде трошкова по наведеном основу, како то правилно закључује првостепени суд, јер је тужени послодавац у обавези да непосредно примењује посебан колективни уговор (важећи у спорном периоду) донет у складу са законом и одредбе Уредбе о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних, односно постављених лица, којим су предвиђени услови и параметри за одређивање висине тих трошкова, услед чега претходно обраћање послодавцу за остваривање тог права подношењем писаног захтева, није услов за покретање судског поступка. Према томе, да ли ће руководиоци органа о том праву да одлучују посебним решењем за сваког запосленог појединачно, против код појединачног акта је дозвољена жалба у управном поступку и обезбеђена судска заштита у упоравном спору, није од утицаја на обавезу исплате накнаде теренског додатка.

Имајући у виду да је тужена својим незаконитим радом (неисплаћивањем накнаде по основу теренског додатка у одређеном периоду) тужиоцу проузроковала штету, у обавези је да ову штету накнади на основу чл. 154. став 1. и 172. став 1. Закона о облигационим односима.

Из наведених разлога на основу члана 416. став 1. Закона о парничном поступку одлучено је као у ставу првом изреке.

Против другостепене пресуде и тужена је изјавила благовремену ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права, позивајући се на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку.

Према одредби члана 404. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" 72/11... 18/20) ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). О дозвољености и основаности посебне ревизије одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија.

Оцењујући испуњеност услова за дозвољеност ревизије тужене на основу члана 404. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни касациони суд је нашао да у овој врсти спора не постоји потреба за уједначавањем судске праксе или новим тумачењем права, као ни разматрањем правних питања од општег интереса или правних питања у интересу равноправности грађана. Побијаном другостепеном одлуком правноснажно је

одлучено о захтеву тужиоца за исплату неисплаћеног додатка на плату по основу приправности, са припадајућом затезном каматом. Имајући у виду садржину тражене правне заштите, начин пресуђења и разлоге на којима су засноване побијане одлуке нижестепених судова, Врховни касациони суд налази да у конкретном случају нису испуњени законски услови које прописује одредба члана 404. став 1. Закона о парничном поступку за изузетну дозвољеност ревизије. Такође, ни битне повреде одредаба парничног поступка на које се указује ревизијом, као и наводи тужене о чињеничном стању, не представљају правно релевантни основ за изјављивање посебне ревизије из те законске одредбе. Ревизијом се не указује на постојање различитог поступања и неуједначености судске праксе у истим чињенично-правним ситуацијама.

Имајући у виду изнето, на основу члана 404. став 2. Закона о парничном поступку, одлучено је као у трећем ставу изреке.

Врховни касациони суд је испитао дозвољеност изјављене ревизије применом одредбе члана 410. став 2. тачка 5. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11...18/20) и нашао да ревизија тужене није дозвољена.

Одредбом члана 403. став 3. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11...18/20) прописано је да ревизија није дозвољена у имовинско правним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност 40.000 евра, по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужба ради исплате поднета је 15.11.2017. године, а вредност предмета спора је 100.000,00 динараа. Тужба је преиначена поднеском тужиоца од 11.03.2020. године, повећањем тужбеног захтева на износ од 446.784,22 динара.

Имајући у виду да се у конкретном случају ради о имовинскоправном спору који се односи на новчано потраживање, у коме вредност предмета спора побијаног дела правноснажне одлуке очигледно не прелази динарску противвредност од 40.000,00 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, изјављена ревизија није дозвољена.

Из наведених разлога на основу члана 413. Закона о парничном поступку, одлучено је као у ставу четвртом изреке.

Тужилац је успео у поступку по ревизији, па му на основу одредаба члана 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП, припадају трошкови ревизијског поступка. Висина накнаде ових трошкова, одмерена је према опредељеном захтеву за састав ревизије износ од 18.000,00 динара, према важећој Адвокатској Тарифи у време предузимања ове парничне радње, као и трошкови на име судских такси за ревизију од 33.353,15 динара и ревизијску одлуку од 50.029,73 динара, према важећој ТТ.

Сходно члану 165. став 2. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић